

dené provisní pohledávce, odepřel je i tomuto nároku, v čemž shledává dovolání v první řadě rozpor se spisy a nedostatek řízení. Patrně představuje si dovolatel věc tak, že bylo povinností odvolacího soudu zrušiti napadený rozsudek a vrátiti věc procesnímu soudu k dalšímu jednání o tomto nároku. Toho však nebylo třeba vzhledem k tomu, že právní posouzení věci bylo možným již na základě údajů žalobních jakož i onoho dopisu. Odvolací soud pokládal právem další skutková zjištění za zbytečná. Neodpovídalo by zajisté procesní hospodárnosti, kdyby měla býti věc vrácena soudu první stolice jen k právnímu posouzení, když tak mohl učiniti odvolací soud již na základě žaloby samotné bez dalšího řízení. Uvedený nárok nelze zahrnouti pod pohledávky vytčené v §u 51 č. 2. Nejde tu ani o pohledávku na služném ani o nárok pro předčasné zrušení služebního poměru, nýbrž o odměnu za dílo, provedené již před 8. listopadem 1921, tudíž ani ne v posledním roce před vyhlášením úpadku. Podle dopisu spadala by ostatně do doby před vyhlášením úpadku v nejpříznivějším případě splatnost pouze čtvrtiny této částky, tudíž peníze 6250 Kč, kdežto následovní částky byly by splatné teprve nejdříve 30. června 1923. Kdyby pak určení pololetních lhůt mělo býti vykládáno se zpětným účinkem, byla by první lhůta splatnou teprve 30. června 1923, tudíž po vyhlášení úpadku. I v prvním případě mohlo by se však mluvit jen o částce 6250 Kč a ne o zažalované částce 22.045 Kč 34 h. Ale ani o tom nebylo třeba blíže uvažovati a naříditi doplnění řízení, ježto pohledávka ta nenáleží vůbec mezi pohledávky uvedené v §u 51 č. 2 a žádané pořadí jí nepřisluší.

Čís. 4784.

Právní souvislosti ve smyslu třetího odstavce §u 391 c. ř. s. jest rozuměti vzájemnou odvislost (podmíněnost) obou nároků. Nestačí, že oba nároky mají původ v jedné a téže smlouvě na př. byl-li prodán touž smlouvou dům a uzavřena zvláštní smlouva o odebírání piva. Vydal-li první soudce dílčí rozsudek, byl povinen pojmáti do něho poukaz na ještě vybývající rozhodnutí o vzájemných pohledávkách. Poukaz ten nemá vlivu na vykonatelnost pohledávky přiřčené dílčím rozsudkem.

K hotovosti započtení se vyhledává projev vůle dlužníka před sporem zrušiti závazek vzájemnou pohledávkou.

(Rozh. ze dne 5. března 1925, Rv I 227/25.)

Žalovaní koupili od žalujícího pivovaru hostinec a zavázali se nedoplatek kupní ceny platiti v určitých lhůtách. Ježto nedodrželi úrokové splátky v září 1923, domáhal se pivovar zaplacení celého nedoplatku. Žalovaní popřeli, že nastala sročnost celého nedoplatku a namítli dále, že platební podmínky závisely na tom, zda žalobce bude jim dodávati dobré pivo, žalobce však prý dodával pivo špatné. P r o c e s n í s o u d p r v é s t o l i c e uznal dílčím rozsudkem podle žaloby, vzav za prokázano, že sročnost nedoplatku kupní ceny nastala tím, že žalovaní nezapravili úrokové splátky a že dodávka dobrého piva byla dle smlouvy

podmínkou pouze dalšího závazku žalovaných, že budou odebírat pivo po 15 let výhradně od žalobce. O d v o l a c í s o u d napadený rozsudek potvrdil s dodatkem, že žalovaní jsou povinni platiti s výhradou jimi uplatňovaných pohledávek, o nichž ještě dále se jedná.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání žalovaných.

D ů v o d y:

Svémi vývody, že prý započtením namítnutá pohledávka žalovaných na náhradu škody z dodávky špatného piva jest v právní souvislosti s pohledávkou žalobní, vytýká dovolání nesprávné použití procesuálního předpisu Šu 391 odstavec třetí c. ř. s., tudíž vadu řízení dle čís. 2 Šu 503 c. ř. s. Leč neprávem. Právní souvislosti dle odstavce třetího Šu 391 c. ř. s. rozuměti jest vzájemnou odvislost (podmíněnost) obou nároků, t. j. souvislost takovou, že buď: a) oba nároky mají též právní důvod, takže jeden bez druhého obstáti nemůže, nebo b) oba nároky podmíněny jsou jiným způsobem, na př. smlouvou nebo předpisem zákona. V tom směru nestačí však, jak mylně za to má dovolání, by oba nároky měly svůj původ v jedné a téže smlouvě, ježto touže smlouvou mohou býti upraveny zcela různé právní poměry (viz Hora, Československé civilní právo procesní, díl II., str. 391), jak tomu také je v tomto případě, kde touže smlouvou byl prodán dům a uzavřena zvláštní smlouva o odebírání piva, jež jest zvláštním obchodem o postupných dodávkách piva (srovnej Ehrenzweig, System, 2. svazek, stránka 134.). Prvý, žalobou uplatňovaný nárok, má svůj právní důvod ve smlouvě kupní, náhradní nárok žalovaných však v porušení zvláštní smlouvy na odebírání piva. O nároku žalobním možno proto rozhodnouti, aniž by se to přičilo právní závislosti obou sporných nároků prostě proto, že závislosti takové tu není. Než není zde ani dovolacího důvodu mylného právního posouzení věci (§ 503 čís. 4 c. ř. s.). Dovolání tvrdí, že v době, kdy úroky ze zbytku kupní ceny byly splatnými, byly také zaplacený srážkou ze vzájemné pohledávky žalovaných, poněvadž zrušení pohledávky vzájemnou pohledávkou nastává samo sebou, a dovozuje, že z toho důvodu nenastala splatnost zbytku kupní ceny. Dovolání není v právu. Pouhé setkání se vyrovnatelných vzájemných pohledávek nepůsobí samo o sobě jejich zrušení, jak by se dle slov Šu 1438 obč. zák. »für sich« zdáti mohlo, neboť jiná ustanovení občanského zákona, zejména §§ 1441, 1442 a 1443 vycházejí ze základního názoru, že dlužník má toliko právo sraziti sobě vzájemný dluh (právo ku započtení). K hotovosti započtení jest potřebí zaúčtování, totiž projevu vůle dlužníka před sporem, svůj závazek vzájemnou pohledávkou zrušiti, jak to bylo opětovně dovolacím soudem vysloveno (viz rozhodnutí čís. 1082, 2170 sb. n. s. a pojednání Václava Cíchy: »Námítka kompensace a uplatnění vzájemné pohledávky ve sporu«, Soudcovské listy ročník 1924.). Takového projevu vůle před sporem však žalovaní v prvé stolici vůbec netvrdili. Tím padá také výtku dovolatelů, že žalobce chtěl-li si placení úroků ze zbytku kupní ceny zajistiti a tím zameziti, by nenastalo zrušení pohledávky vzájemnou pohledávkou samo sebou, měl započtení ve smlouvě vyloučiti. Dovolání vytýká dále jako nesprávné právní posouzení, že odvolací soud, ačkoliv

ve smyslu návrhu odvolatelů rozsudek první stolice podstatně změnil, zastaviv jeho vykonatelnost, přece vyslovil: »že se dovolání nevyhovuje«. Dovolání nevytýká však tím nesprávné použití hmotněprávních předpisů, jež má na mysli dovolací důvod čis. 4 Šu 503 c. ř. s., nýbrž nesprávné použití procesuálních předpisů třetího odstavce Šu 391 a prvního odstavce Šu 392 c. ř. s., t. j. vadu dle Šu 503 čis. 2 c. ř. s. Neprávem. První soud vynesl dílčí rozsudek a bezprostředně na to prohlásil průvodní usnesení a tím bez přerušení pokračoval po rozumu poslední věty třetího odstavce Šu 391 c. ř. s. v líčení o vzájemných pohledávkách. Do dílčího rozsudku měl ovšem, jak praxe i právní věda žádají, pojmouti poukaz na ještě vybývající rozhodnutí o vzájemných pohledávkách, o nichž je ještě řízení v běhu, poukaz tento však neznamena, jak mylně dovolání za to má, že vykonatelnost dílčího rozsudku nenastává, dokavad není rozhodnuto o vzájemných pohledávkách. Tomu odporuje první odstavec Šu 392 c. ř. s., dle něhož každý dílčí rozsudek pokládáti jest, jak co se týče opravných prostředků, tak i co se týče exekuce za rozsudek samostatný. Teprve, když je tu rozsudek konečný o vzájemné pohledávce, může žalovaný proti exekuci na základě rozsudku dílčího uplatňovati zánik žalobního nároku dle Šu 35 ex. ř., aneb navrhnouti zastavení exekuce dle Šu 40 ex. ř. a v obou případech může žádati, by exekuce prozatím byla odložena (§ 42 čis. 3 a 5 ex. ř.). Odvolací soud nepochybil proto, když dovolání nevyhověl a pouze doplnil rozsudkový výrok shora zmíněným poukazem, neboť tím výrok ten uvedl pouze v soulad s procesuálním předpisem třetího odstavce Šu 391 c. ř. s., ježmuž první soud ve skutečnosti již vyhověl, označiv rozsudek jako rozsudek dílčí a prohlásiv bezprostředně po jeho vynesení ono průvodní usnesení.

Čís. 4785.

Povinnost, vytknouti ihned vady zboží ve smyslu čl. 347, odstavec první obch. zák. předpokládá, že kupitel zboží převzal.

(Rozh. ze dne 5. března 1925, Rv II 795/24.)

Žalující firma dodala žalované firmě tokajské víno, jehož žalovaná nepřijala, načež bylo žalobkyní dle čl. 343 obch. zák. prodáno. Proti žalobě o zaplacení rozdílu mezi umluvenou kupní cenou a kupní cenou, strženou při prodeji zboží, namítla žalovaná, že víno nebylo vínem tokajským, a že bylo stuchlé. Oba nižší soudy uznaly podle žaloby.

Nejvyšší soud zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc prvnímu soudu, by po případném dalším jednání ji znovu rozhodl.

Důvody:

Oba nižší soudy mají za to, že žalovaná přes to, že zboží nepřijala a nepřevzala, nevyzvednuvši je z dráhy, nicméně měla dle čl. 347 obch. zák. vady vytýkati a výtky specifikovati, a neučinivši tak, že je s výtky vyloučena. Ačkoli nižší stolice ji necitují, zdá se přece, že se daly